Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

J. Fröberg Stampg. 32

SLÖJDUNDERVISNINGSBLAD

från

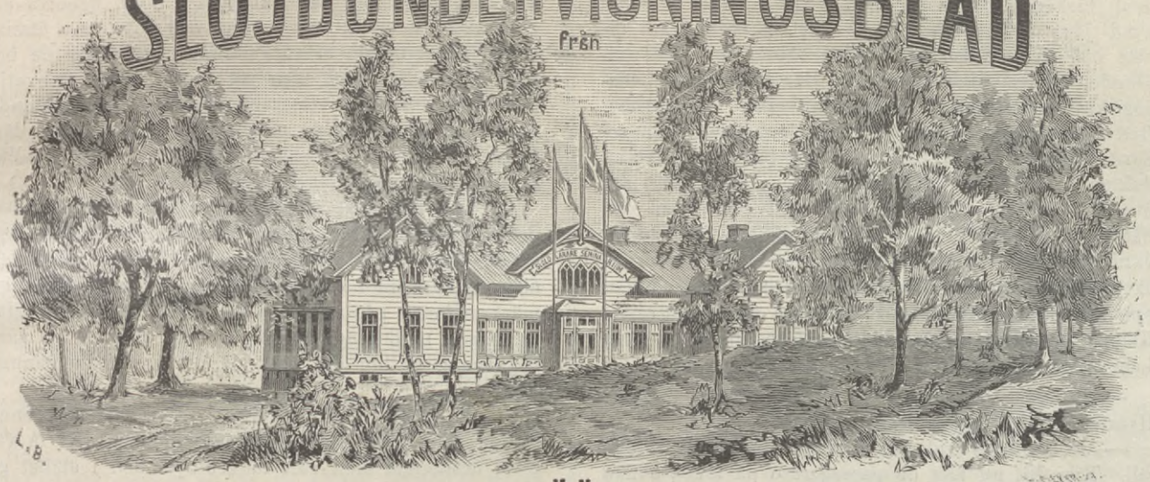

NÄÄS.

Tidning för pedagogisk slöjd och friluftslek.

Fjortonde årgången. N:o 3 (155). Redaktör: Otto Salomon. Nääs, Floda Station. (Tryckt 30/3) 1898.

I järnvägskupén.

II.

Tåget hade nu åter satt sig i gång, och sedan de resande anslagit nödig tid till att smälta den under uppehållet inmundigade rikliga måltiden, upptogo Borg och Wirén ånyo det afbrutna samtalet, medan Andersson föredrog att i tysthet röka sin middagscigarr och därunder så småningom förflytta sig från verklighetens till drömmarnes värld.

— Ja, jag måste väl erkänna — började Borg synbart något skamflat — att mitt förslag om en utsträckt yrkesundervisning i folkskolorna, åtminstone hvad de flesta af dem beträffar, väl för närvarande icke kan praktiskt utföras, men Ni har ännu ej förklarat meningen med Ert påstående, att om jag i min verkstad undervisar gossar och utbildar dem till snickare, då håller jag mig inom mitt yrke, men om jag skulle taga mig det området före att på samma sätt undervisa dessa gossar i folkskolan, då fuskar jag i Ert.

— De ord Ni nu lägger i min mun, har jag egentligen icke sagt, men väl antydt, att Ni, märk noga i Eder egenskap af handtverkare, skulle vara en fuskare på mitt område, i händelse Ni gåfve Er till slöjdlärare vid en folkskola. Jag hyllar nämligen satsen: »Verkstaden för handtverkaren, skolan för läraren.» Saken är nämligen den, att ni handtverkare och vi lärare ställa helt olika mål för den af oss meddelade undervisningen.

— Huru skulle väl detta kunna vara möjligt; om vi två göra detsamma, så sträfva vi väl också mot samma mål?

— Nej, det är då långt ifrån säkert. Redan ett gammalt, som jag tror från latinet öfversatt, ordspråk säger: »När två göra detsamma, är det dock icke detsamma», och detta har sin tillämpning icke minst i här föreliggande fall. Hvad är nämligen målet för den undervisning, som Ni ger åt Edra lärlingar?

— Naturligtvis att lära dem rätt handtera, d. v. s. sköta och föra de inom yrket förekommande verktygen och att medelst deras hjälp på kortaste tid och billigaste sätt tillverka säljbara arbeten. Som Ni ser, är ej heller jag alldeles utan beläsenhet, och hvad jag nu rabblade upp var så tydligt, att det godt skulle hafva kunnat stå tryckt i en bok.

— Visserligen — medgaf Wirén småleende — och bra var det, ty nu kunna vi utan synnerlig svårighet komma på det klara med skillnaden mellan ert arbete på verkstaden och vårt arbete i slöjdsalen.

— Låt höra då.

— Jo, medan för er det förfärdigade arbetet och den genom detsamma erhållna eller påräknade ekonomiska godtgörelsen blir målet, hafva vi lärare däremot ett helt annat syfte med det arbete, som under vår ledning utföres i slöjdsalen. Vårt intresse knyter sig mindre vid den förfärdigade arbetsprodukten än vid förfärdigaren själf. Arbetsprodukten, för handtverkaren ett mål, är för läraren blott ett medel. Dess värde för er ligger i den vinst af så och så många kronor och ören, som densamma gifver eder, dess värde för oss ligger uti hvilken inverkan till det goda, dess utförande haft på utföraren själf. Målet för verkstadsarbetet är att gifva form åt materialiet trä, målet för slöjdsalens id är — tillåt mig använda ett dylikt uttryck — att gifva form åt, eller såsom man också kan uttrycka det, bilda materialiet människa. Er synpunkt är den *ekonomiska*, vår den *pedagogiska*, och därföre kommer helt naturligt samma sak eller samma verksamhet att för oss två te sig på nästan alldeles olika sätt.

— Det där låter höra sig, men jag har svårt att få i min gamle träskalle, att en och samma sak kan te sig alldeles olika från olika synpunkter. Den här bänken som vi sitta på är väl dock samma bänk för mig som för Er?

Ingalunda så säkert. Låt oss höra, hvilken är sålunda Er tankegång i samband härmed?

— Jo, jag tänker på, att den är katten så illa hopfogad, och att Kongl. järnvägsstyrelsen nog blifvit grundligt lurad åtminstone på den leveransen.

— Rätt så. Men vet Ni, hvilken min tankegång

är? Jo, att börja med låter jag katten vara i fred, och så beklagar jag den arbetare, som utfört ett sådant fuskeri. Det visar nämligen, att han icke — hvad jag skulle vilja säga — lagt samvete i sitt arbete och sålunda är att betrakta såsom en, i detta afseende, mindre bildad person. Här ha' vi den pedagogiska synpunkten i motsats till den ekonomiska. Den förra lägger hufvudvikten vid arbetaren, den senare lägger hufvudvikten vid den färdiga arbetsprodukten. För mig står det nämligen klart, att allt hvad vi utföra väl, det gör oss själfva i någon mån bättre, allt hvad vi utföra dåligt, det gör oss själfva i någon mån sämre. Men låt mig taga ett annat exempel för att visa, hurusom en och samma sak kan ses från olika synpunkter och därvid te sig helt olika. Känner ni till en station ej långt från Alingsås, kallad Lagmansholm?

— Ja, väl. Vi komma ju dit om ett par timmar. Hvarföre vill Ni draga fram den nu?

— Jo, alldeles vid den stationen ligger ett vattenfall. Tror Ni, att alla de passagerare på tåget, hvilka lägga märke till detta vattenfall, betrakta detsamma från blott *en* så att säga andlig synpunkt?

— Det är något, som jag uppriktigt sagdt hitintills icke brytt mig om att fundera öfver.

— Inte det, och dock är detta något, som väl tål att fundera öfver. Ur hvilken synpunkt kommer väl Ni, som ju är, efter hvad ni själf försäkrar, framför allt en praktisk man, att bedöma vattenfallet i fråga?

— Jo, antagligen kommer jag att göra ett öfverslag, huru detta vattenfall skulle komma till fullt praktiskt användande, så vida detta icke redan är händelsen. En sådan tanke ligger ju gärna närmast till hands.

— Ja, kanske för Er, men visserligen icke för alla. Vi kunna ju tänka oss, att i någon af andra klassens vagnar sitta en jurist och en konstnär. Jurister och konstnärer vilja ju gärna höra hemma åtminstone en klass högre än vi. Jag skulle mycket misstaga mig, om icke juristen vid en blick på vattenfallet tänker efter, huru en laga syneförrättning här skulle ställa sig, medan däremot möjligen konstnären gör ett öfverslag, huru fallet med omgifvande byggnader skulle taga sig ut på en tafla eller förargar sig öfver, att de redan byggda vattenverken skadat fallet ur hans synpunkt, den estetiska, eller, för att icke onödigtvis använda ett främmande ord, ur skönhetssynpunkt.

— Ja, det där låter icke alldeles otroligt.

— Men vidare. Hvem vet, om vi icke på detta tåg också hafva förmånen att sällskapa med en s. k. sportfåne, som samtidigt beräknar möjligheten af att simma genom strömhvirflarne och att genom denna bragd kunna förvärfva sig någon slags mästerskapstitel. Alltså: ett vattenfall och minst fyra olika synpunkter; hvarföre då icke två olika synpunkter för ett och samma skärbräde eller för ett och samma natt-duksbord?

— Jag börjar nu förstå, hvarthän Herr Wirén med allt detta syftat. Ni vill göra gällande, att om jag undervisar en af mina lärlingar, huru han skall tillverka ett bord, så blir för mig hufvudsaken, att få bordet på ett skapligt sätt utfördt så fort och billigt som möjligt, medan då Ni undervisar en af Edra lärjungar i detsamma, så tänker Ni på det gagn, som gossen har af att utföra detta arbete. Är detta inte meningen?

— Jo, visserligen, dock skulle jag här gärna vilja göra ett litet inpass till undvikande af en missuppfattning.

— Strax, men låt mig nu först utlägga min mening. Jag vill ju icke förneka, att vi handtverkare, särskildt nu under dessa betryckta tider, behöfva arbeta så ekonomiskt som möjligt och söka taga åtminstone något utbyte af våra lärlingar, så länge de behaga stanna hos oss, men jag vågar påstå, att hvarje rättänkande och samvetsgrann mästare icke uteslutande tänker på detta utbyte men äfven på huru hans lärlingar skola blifva lämpligen utbildade för yrket. Vår synpunkt sammanfaller sålunda delvis med Er.

— Det kan nog sägas, ty i själfva verket finnes det egentligen aldrig några rena, från hvarandra skarpt skilda synpunkter utan den ena blandas alltid mer eller mindre in i den andra, men jag vill fästa uppmärksamheten på, att äfven om Ni tar hänsyn till Edra lärlingars utbildning, liksom vi taga hänsyn till våra lärjungars, så blir det dock därföre ingalunda samma hänsyn.

— Så, äro vi nu där igen. Men här vid denna station gör tåget åter ett längre uppehåll; vi få väl göra detsamma med vårt tankeutbyte och i stället gå ut och sträcka litet på våra fortkomstledamöter. Alltså fortsättning följer i nästa nummer för att tala i tidningsstil.

Slöjdundervisningen inom Skaraborgs län.

Medan för ett tiotal år tillbaka en stor skillnad förefanns mellan de båda Vestgötalänen i afseende på den pedagogiska slöjdens spridning i folkskolorna, i det att Elfsborgs län hade stort försprång framför Skaraborgs, har nu så småningom det sistnämda länet med jättesteg ryckt upp i ledet. Man misstager sig säkerligen icke, om man i väsentlig mån tillskrifver dessa beaktansvärda framsteg det intresse, hvarmed Landshöfding *C. A. Sjöcrona* omfattat den pedagogiska slöjden, och det oförtröttade nit, hvarmed han under de senaste åren verkat för densamma inom sitt län. Såvidt kändt, torde nog också Landshöfding Sjöcrona vara den ende inom vårt land, som i en och samma person förenar de tre befattningarne såsom ordförande, sekreterare och kassaförvaltare inom ett helt läns slöjdkomité. Vid ett sammanträde den 13 sistlidne December med komitén, i hvilket de inom länet tjänstgörande fyra folkskoleinspektörerna inbjudits taga del, träffades en öfverenskommelse om följande bestämmelser rörande de villkor, som böra uppfyllas för att skoldistrikt kunde anses hafva nöjaktigt ordnat slöjdundervisningen och förordas till erhållande af understöd:

1. Den, som erhållit fullständigt afgångsbetyg från folkskolelärareseminarium och därvid minst vitsordet »godkänd» för färdighet i slöjd, så ock den, som med nöjaktiga betyg genomgått minst en kurs vid Nääs slöjdlärareseminarium, må anses behörig att vid folkskola undervisa i slöjd. I öfrigt må såsom slöjdlärare vid sådan skola icke hädanefter godkännas annan än den, som visat sig kunna med egna händer förfärdiga den modellsamling, som skall användas vid undervisningen.
2. Vid hvarje skola bör förteckning öfver eleverna och deras arbete föras i enlighet med upprättadt formulär; och böra utdrag af dessa anteckningar, om så fordras och vid den tid, som bestämmes, årligen tillsändas slöjdinspektören.
3. För hvarje skola bör af skoldistriktet tillhandahållas fullt ändamålsenlig lokal med uppvärmning och belysning jämte erforderliga modeller, verktyg och arbetsmaterialier; och åligger skoldistriktet, i öfverensstämmelse med gällande författning, att låta slöjdläraren såsom aflöning komma i åtnjutande af statsbidraget oafkortadt. Angående användandet af bidraget från slöjdkomitén gäller hvad därom är eller varder särskildt stadgadt.
4. För att skola må tillgodonjuta sådant bidrag erfordras, att elevernas antal uppgår till minst 10 samt att undervisningen pågår minst 4 timmar i veckan under hela den för folkskolan bestämda årliga lästiden, allt i öfverensstämmelse med hvad som är stadgadt beträffande statsbidrag.

5. Folkskoleinspektörerna och slöjdinspektören böra, såvidt möjligt, med hvarandra samverka, och åligger den sistnämde att, därest han vid verkställd inspektion finner skäl till anmärkning af beskaffenhet att kunna inverka på omdömet, huruvida slöjdundervisningen må anses ändamålsenligt ordnad, därom skyndsamt underrätta vederbörande folkskoleinspektör, så att denne må kunna vidtaga den åtgärd, som han i anledning af anmärkta förhållandet finner vara af omständigheterna påkallad.

Vi våga hålla före, att denna »öfverenskommelse» kunde till väsentliga delar tjäna till ledning för likartade anordningar äfven inom andra län. En närmare samverkan mellan folkskoleinspektörerna och den myndighet inom länet, som har att utdela de för slöjdundervisningens understödjande afsedda medlen och kontrollera deras användning, kommer säkerligen att i mer än ett afseende visa sig gagnelig.

Träsnideri. Under titel *Normallehrgang für die Kerbschnitzerei* har nyligen ett litet värdefullt planschverk utkommit, på hvilket vi önska fästa äfven svenska lärares uppmärksamhet. Då vi säga, att arbetet i fråga på uppdrag af »Deutscher Verein für Knabenhandarbeit» utgifvits af *Dr. W. Götze*, biträdd af framstående fackmän, så torde detta vara ett fullt tillräckligt förordande. Det långt öfvervägande flertalet svenska skolor har ju visserligen redan lämnat träsnideristånd-punkten bakom sig, — något som däremot ännu icke är händelsen i de tyska skolorna — men i enskilda fall, såsom vid flickskolor och privatundervisning, förekommer fortfarande grundläggande handledning i träsnideri, och för denna tro vi här föreliggande metod bör kunna blifva till beaktansvärd nytta, äfven om vi icke obetingadt kunna gilla alla de grundsatser, på hvilka den är uppbyggd. Planschverket torde kunna lämpligast rekvireras genom Dr. Götze, Scharnhorststrasse 25, Leipzig.

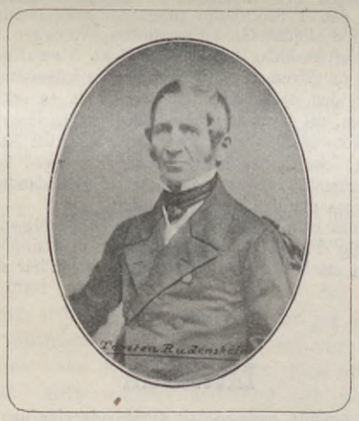

Torsten Rudenschöld.

1798 $^{30}/_{3}$ 1898.

Det är icke vår afsikt att här tälja Torsten Rudenschölds vackra lefnadssaga — större tidningar draga nog försorg härom — men vi hafva icke velat låta den ädle folkvännens och folkbildningsvännens hundraårsdag gå förbi utan att påminna om, att Rudenschöld med rätta äfven kan betraktas såsom en af den svenska skolslöjdens förgångsmän. I hvad mån han härvidlag påverkats af *S. A. Hedlund* torde väl svårligen kunna afgöras. Ett sakförhållande är emellertid, att Hedlund redan i början af 1850-talet uti en i tidskriften »Hermoder» införd skolorganisatorisk uppsats framställt förslaget om »handarbetets» upptagande bland den lärda skolans öfningsämnen, och att det var denna uppsats, som först förde »ståndcirkulationens» författare tillsammans med sin blifvande svärson, med honom, som ju sedermera under en lång följd af år oförtröttadt i ord och gärning verkade folkbildningens och därvid icke minst den uppfostrande slöjdundervisningens sak. Hvad Rudenschöld själf beträffar, har han i sin bekanta skrift »*Svenska folkskolans praktiska ordnande*» varmt tagit till orda för att äfven det kroppsliga arbetet måtte betraktas och behandlas som viktig faktor vid en uppfostran med allmänbildande syfte. Vi gifva här ett utdrag ur skriften ifråga, visse om, att den man, på hvars grafvård med full rätt inristats orden: »Svenska folkskolan hägnar hans minne», nu i sin högre tillvarelseform kan glädjas åt, huru dessa tankar äro på god väg att blifva förverkligade, och att många af de svårigheter, som på hans tid föreföllo i det närmaste oöfvervinneliga, blifvit väsentligen undanröjda.

»Mer och mer allmänt erkännes, att vid lärdomsskolorna barnen öfverlastas med jagande läsning, som icke hinner blifva smält och derföre åstadkommer endast en tanketom och brådmogen minneskunskap. Mer och mer allmänt inses, att en för både kropp och själ mera harmonisk utveckling är af nöden högt påkallad.

Flere allvarlige och nitfulle skolmän hafva framställt såsom önskningsmål, att kropps-arbetsöfningar på allvar skulle förbindas med skolan. Gymnastiken utgör för mycket ett blott helso-medel, för att hos ungdomen kunna väcka det nöje af och intresse för saken, som utgör vilkor för att kroppsöfningarnes förbindelse med skolan skall motsvara sitt ändamål.

Vid stadsskolorna kan emellertid verklig kroppsarbetsöfning icke beredas för alla de talrika lärjungarne.

Huru erhålla dessa verkstäder och undervisare, som dagligen stå tillgängliga och för skolungdomen lediga på de i skolan läsfria timmarne? Huru kunna bestå rudimaterier, som af tjogtal nylärlingar bortskämmas och bortbrännas onyttigt? Huru finna jordbruksgöromål, i allmänhet till tiden bestämda af vexlande väderlek, som dock skulle invänta skolskarans ankomst enligt skol-schemat?

Påtagligen omöjligt.

Deremot vore det lätt för hvarje barnfader af herreklassen, som insåge den stora vigten utaf kropps-arbetets förening med skolans läseöfningar (allmoge-föräldrar inse det alla) att på landet bereda arbetstillfälle för sina 2—3 egna barn uti trädgården, på åkern, i ängen, på logen, i gårdssmedjan eller slöjdstugan o. s. v. hvarje eftermiddag, efter att barnen på förmiddagen bevistat socknens (nb. till duglighet upplyftade) folkskola.

Der skolan är för aflägsen, kan den bevistas vissa dagar, under det andra dagar egnas åt kroppsarbete, jemte någon lexläsning.

Att de tidiga barnstudierna, hvilka i vår tid frambringa den icke synnerligen önskvärda produkten af Gymnasister om 13—14 års ålder, genom kroppsarbetet blefve till tiden fördröjda, det faller af sig sjelf; men om icke barnets lärоämnen blefve så många, som nu brukas, så skulle nog i ett valdt fåtal af bildande kunskapsämnen de genom den harmoniska kropps- och själsutvecklingen friskare och spänstigare lärjungarne göra framsteg af den beskaffenhet, att hvad som på viss tid förlorats i kunskapernas myckenhet, rikeligen ersattes genom det mindre måttets större grundlighet och värde.

Men att på kroppsarbete använda så mycken tid, som här föreslagits, kan väl aldrig blifva skäl för barn, som gifvet icke skola blifva kroppsarbetare? — Kan så tyckas. Men, hvem vet på förhand sitt barns framtid? I den yttre verlden bygges på föränderlig och vanskelig grund. Se vi till exempel på affärslifvet, så är icke der allt guld, som glimmar.

Kreditsystemet, när det drifves till ytterlighet, kan liknas vid en grund hvilande på en vulkan. Den spekulationsdjerfva ungdomen färdas deruppå. Vid en plötslig eruption förbrännas maskeradens omhöljen, och verkligheten framstår naken. Det visar sig då, att för skaror af herrskapsbarn icke finnes tillgång till de dyra examensstudierna, som mer och mer blifva vilkoret för erhållande af de lumpnaste herrebefattningar. — Vore det icke så godt,' att folkskolor nära hemmen funnos, der barnen för lägsta möjliga kostnad kunde erhålla godt underlag för allmän mensklig bildning, på samma gång som en jemnlöpande öfning i verkligt kroppsarbete beredde möjlighet för det härdiga och flärdfria herr-

skapsbarnet, att,' när tiden för val af vitæ genus inträdde, *kunna* välja kroppsarbetslifvets självständighet framför ett skuldsatt och vanmäktigt herrskapslif? — Vissa grenar af handtverkslifvet erbjuda en mildare öfvergång; — jordbrukarelifvet åter erbjuder ett hårdt men kärnfriskt lif, hvartill dock ingen från herrskapsbarnkammaren blifver duglig, med mindre tidig och långvarig härdning och öfning blifvit iakttagen *under* uppväxtåren, d. ä. skolåldern.

De barn åter, som blifva herrskap, kunna och böra få mycket godt utaf en i kroppsarbeten härdad uppfostran, huru högt uppsatta, rika och förnäma de än måtte blifva.

Man klagar allmänt i vår tid öfver herrskapsungdomens veklighet, öfverhandtagande njutningslystnad och dyra tidsfördrif; men man gör ingenting i uppfostran för det ondas förekommande. I kroppsarbetet, helst på ett vackert landställe, ligger dock förborgadt ett flärdfördrifvande och helsogifvande behag af så intagande art, att ungdom med erfarenhet deraf skall — icke alla, men de bättre — så ofta tillfälle i äldre år det medgifver, utbyta en myckenhet af herrskaplifvets på en gång kostsamma och själlösa njutningar, nöjen och tidsfördrif mot kroppsarbeten såsom uppfriskande afvexling med herrskapssysslorna.

Presidenten Adams styrde Amerika på förmiddagen; då eftermiddagarne voro lediga, gräfde han i sin trädgård.»

Ny modell.

Tröskverkskugge af bok.

Konstruerad och utförd som »självvald modell» under kursen N:o 80 vid Nääs slöjdlärareseminarium af folkskolläraren *O. Edgar* från Skeda. Att insättas å N:o 34 i grundserien.

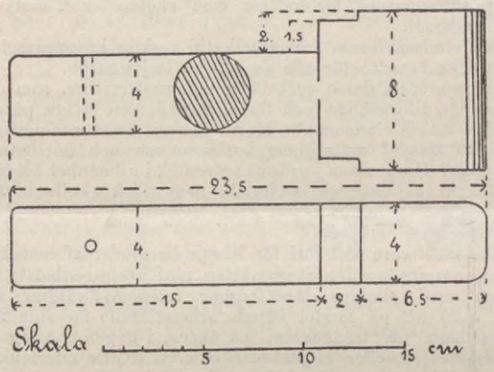

1. Ett lämpligt trästycke utsågas med bredsåg.
2. En sida och en kant upphyflas vinkelrätt med rubank, hvarefter, sedan bredd och tjocklek angifvits med strykmått, äfven de öfriga sidorna afhyflas med rubank.
3. Konstruktionen utföres, hvarefter formen framkallas med putshyfvel, bred- och sinksåg, stämjärn, bandknif, knif, spåckskifva och fil. Hålet bör dock borras, innan nedre delen blifvit afrundad.
4. Föremålet jämnas med sickling och putsas med sandpapper, där så behöfves.

Några uttalanden om skolslöjden på Stockholmsutställningen.

II.

Ur Novembernumret för 1897 af »Blätter für Knaben-Handarbeit», som utgifves af d:r W. Götze i Leipzig, hämta vi följande:

»Den första byggnad, som på Konst- och Industriutställningen i Stockholm denna sommar tilldrog sig de besökandes blickar, var ett rödmåladt hus med hvita foderbräden, typen af en svensk folkskolebyggnad. Likasom om man ville antyda, att skolan förmedlar inträdet till det praktiska lifvet, att alla tidens frågor, sociala, politiska, religiösa, i själfva verket blott kunna lösas såsom uppfostringsfrågor, hade man förlagt folkskolan vid utställningens stora hufvudingång. Två stora lärorum och lärarebostaden intogo bottenvåningen, medan en trappa upp, äfven detta en trogen afbild af verkligheten, slöjdsalarne funnit plats: till vänster en handarbetssal för flickor, till höger en slöjdsal med hyfvelbänkar för 16 gossar. Hyfvelbänkarne äro s. k. dubbelbänkar, vid hvilka alltid två gossar kunna arbeta tillsammans, och hvilkas skifvor, allt efter behofvet kunna ställas på två olika höjder. Verktygen äro, hvad form och beskaffenhet beträffar, alldeles sådane som användas i praktiska lifvet; när olika storlekar förekomma i handeln, har man naturligtvis valt den minsta. Då slöjdsalen, i likhet med hvad förhållandet är i de flesta svenska skolor, är inrättad i enlighet med det s. k. Nääs-systemets grundsatser, ligger på hvarje bänk den från Nääs spridda slöjdknifven, medan på väggarne äro uppsatta Nääs modellserier, taflor utvisande kroppsställningar vid utförandet af olika arbeten och slutligen en tafla med Nääs-systemets viktigaste grundsatser. På grund af det allmänna intresse, desamma hafva rätt att fordra, aftrycka vi dem här. De grundsatser, hvilka afvika från det tyska systemets, äro kursiverade.

1. Pedagogiskt bildade lärare. 2. Individuell och frivillig undervisning. 3. *Endast snickerislöjd.* 4. *Inga föröfningar.* 5. Arbete efter modeller och ritningar. 6. Metoden uppbyggd på öfningar. 7. Ur praktisk och estetisk synpunkt goda förebilder. 8. Med ordning och *noggrannhet* (d. v. s. noggrant efter ritningens mått) utförda, fullt afslutade arbeten. 10. *Knifven är det grundläggande verktyget.* 11. Inga särskilda skolverktyg

— — — — — — — — — — — — — — — —

Bredvid folkskolehuset, i den byggnad, där efter utställningens slut Nordiska museets samlingar skola inrymmas, finnas utställda talrika lärjungearbeten, företrädesvis snickerislöjd, hvilka hvad snygghet och noggrannhet vid utförandet beträffar, rätt väl kunna upptaga täflan med de arbeten, vi sett vid utställningen i Leipzig. De flesta och väl också de bästa arbetena, voro utförda i enlighet med Nääs-systemet, dock voro äfven andra system representerade, dels genom enskilda arbeten, dels genom fullständiga modellserier. De utställda pappträsnideri- och metallarbetena kunde hvarken hvad antal eller välgjordhet vidkommer jämföras med våra tyska arbeten; att äfven sadelmakeri- svarfnings- korg- och skomakeriarbeten förekomma, torde väl visa, att gränsen mellan den pedagogiska slöjden och arbeten, som tillhöra fackskolorna, ännu icke öfverallt är med tillräcklig skärpa uppdragen. Intressant var en af Göteborgs folkskolor utställd samling ofullbordade lärjungearbeten, hvilka ju alltid tillåta en bedömare att blicka något djupare, än de för en utställning naturligtvis tacksammare färdiga arbetena.

Afslutningen och säkerligen för många utställningsbesökare kronan på den i Stockholm anordnade slöjdutställningen, var den arbetande slöjdskolan i Stockholmspaviljongen. Här arbetade hvarje eftermiddag från kl. 3 till kl. 5 en afdelning på 20 gossar, tätt omgifven af en nyfiken, liflig intresserad åskådareskara. För den tyske besökaren var dock en sak påfallande, den nämligen, att barnens arbete skred ganska långsamt framåt, och att därföre glädjen vid arbetet icke kom till ett så omedelbart uttryck, icke fick så riklig näring, som hvad fallet är i en tysk skolverkstad, ty just vid arbetets fortskridande länkar sig ju lärjungarnes glädtiga uppmärksamhet.

I det stora hela gaf dock säkerligen Stockholmsutställningen en rik, liflig bild af den uppfostrande arbetsundervisningens utbredning i ett land, där hvarannan folkskola har sin slöjdsal.»

Litteratur

(rörande pedagogisk slöjdundervisning).

Stockholms folkskolors modellserie för träslöjd. Grundserien.

Hvad han hade att berätta, af Otto Salomon. Särtryck ur pedagogisk kalender. Stockholm, Aktiebolaget Folkskolans Väns förlag.

Ny Illustrerad tidning N:o 2, 1898 innehåller en artikel om *August Abrahamson och Nääs slöjdlärareseminarium.*

Redogörelse för Elfsborgs läns Södra Slöjdförenings verksamhet under 1897. Ulricehamn, S M. Kjällerströms boktryckeri 1898.

Berättelse om Gestriklands Folkskoleväsen, af dess folkskoleinspektör i Gestrikland. Gefle, Otto Serranders tryckeri 1897.

Tillægshefte til Norsk skoletidende, 1:ste hefte, Febr. 1898 innehåller en artikel: *Fra et seks ugers ophold ved Nääs sloidseminar.* En reiseerindring af *Imm. Flood.* Hamar 1898. Hamar Stiftstidendes bogtrykkeri.

GÖTEBORG. Göteborgs Handelstidnings Aktiebolags tryckeri. 1898.

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK